

LÄÄNE-VIRU ARENGUSTRATEEGIA TEGEVUSKAVA 2023-2027

LIIKUMISKESKKOND JA KIIRE INTERNETIÜHENDUS

Strateegiline suund 1. Keskkonnasõbralikku, kiiret, mugavat ja turvalist ühendust pakkuv maakond

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Liikumiskeskond on vajaduspõhine, tõhusalt ja keskkonnasõbralikult korraldatud. 2. Ühistranspordi kasutajate arv 3. Ühistranspordiga rahulolu

Tegevus	Sihtrühm	Väljundid	Peavastutaja	Koostööpartner	Tähtaeg	Kommentaar
1. Lääne-Virumaale on hea juurdepääs: kiired, turvalised ja keskkonnasäästlikud mitmeliigilised transpordivõimalused						
1.1.1.	Tallinn- Narva raudtee elektrifitseerimine (Tapa-Rakvere),	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Sõidumugavus ja -kiirus, keskkonda säästev liikumine	MKM, Transpordiamet	VIROL	2023-2027
1.1.2.	Tallinn-Tartu (Lehtse-Tapa-Tamsalu-Kiltsi-Rakke raudteelõigu elektrifitseerimine)	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Sõidumugavus, keskkonda säästev liikumine	MKM, Transpordiamet	VIROL	2023-2027
1.1.3.	Tallinn- Narva maantee neljarealiseks ehitamine (Haljala-Kukuruse)	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Turvaline ja kiire ühendus	MKM, Transpordiamet	VIROL	2023-2027
1.1.4.	Kunda-Rakvere raudteeühenduse taastamine, reisi- ja kaubarongiliikluse taaskäivitamine Kunda ja Rakvere vahel	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Autotranspordi vähendamine, ühenduste parandamine	erasektor	KOV	2023-2027
1.1.5.	Tapa ja Rakvere raudteeülesõitutele kahetasandiliste ületuskohtade (raudteeviadukt) väljaehitamine, sh jalakäijatele ja ratturitele raudtee ületuseks tunneli rajamine	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Sõidu turvalisus, jalakäijatele ja ratturitele liiklemise parendamine	MKM, Transpordiamet	VIROL, KOV	2023-2027

1.1.6.	Rakvere linna põhjapoolne ümbersõit	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Sõidu turvalisus ja mugavus, liikuse optimeerimine	MKM, Transpordiamet	VIROL, KOV	2023-2027	
1.1.7.	Tallinn-Narva mnt Haljala ja Sõmeru transpordi peatuskohtade kompleksne teenustaristu väljaehitamine, turismiteabega varustamine	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Sõidumugavus, teeninduskohad	MKM, Transpordiamet	VIROL, KOV	2023-2027	
1.1.8.	Kunda-Loviisa / Kunda-Kotka regulaarse laevaühenduse loomine	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Kaupade ja reisijate teenindus, eksport ja import	erasektor	MKM, KOV, VIROL	2023-2027	
1.1.9.	Väikesadamate (Aseri, Eisma, Eru, Kalvi, Karepa, Käsmu, Mahu, Vainupea, Vergi, Vösu) väljaehitamine, kasutusfunktsioonide laiendamine (kalandus, turism, merepääste) ja taristu ehitamine (tankimis- ja puhastamisvõimalused)	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Mereturismi võimaluste laiendamine, teenuste mitmekesistamine, võrgustumine	Viru-Nigula vald, Haljala vald	MKM, KOV, VIROL, erasektor	2023-2027	
1.1.10.	Reisirongide ja bussiliinide sõidugraafikute ajakohastamine, vajadusest lähtuvalt sõidugraafikute tihendamine	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Ühistranspordi vajaduspõhisemaks muutimise, liikumisvõimaluste parandamine	Transpordiamet, Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus, Elron, VIROL	KOV	2023-2027	
1.1.11	Elektrisõidukite laadimistaristu väljaehitamine	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Elakritranspordi soosimine, CO2 heitmete vähendamine	MKM, VIROL	KOV, erasektor	2023-2027	

2. Vajadus- ja taskukohane ühistransport

1.2.1.	Ühtse ühistranspordi liinivõrgu arendamine, sh nõude- ja sotsiaaltransport, tariifide, info- ja piletimüügisüsteemi rakendamine, nutikate lahenduste kasutuselevõtt liikumise kindlakstegemiseks ja liikumisvajaduste prognoosimiseks	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Ühistranspordi kasutajate arvu ja kuluefektiivsuse kasv, autoga sõitjate arvu vähenemine	Põhja-Eesti Ühistranspordi-keskus	Transpordiamet, KOV, VIROL	2023-2024	
--------	---	-----------------------------------	--	-----------------------------------	----------------------------	-----------	--

3. Liikumiskorraldus on keskkonnasäästlik ja paindlik

1.3.1.	Maakondliku liiklus- ja parkimiskorralduse kava koostamine erinevate liikumisviiside ühendamiseks	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Vajaduspõhine ja eesmärgistatud liiklus ja parkimiskorraldus	VIROL	Transpordiamet, MKM, KOV	2023-2027	
1.3.2.	Sõida ja pargi lahenduste kasutuselevõtt suuremates bussi- ja raudteesõlmedes, taristu ehitamine	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Ühistranspordi soodustamine, mugav üleminek ühelt transpordiliigilt teisele	MKM, Transpordiamet	Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus, KOV, VIROL	2023-2027	
1.3.3.	Madala CO2 emissiooniga transpordivahendite kasutamise soodustamine	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Elektri- ja gaaasitranspordi soosimine, CO2 heitmete vähendamine	MKM, Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus	KOV, VIROL	2023-2027	
1.3.4.	Kergliikusteede (ratta- ja jalgteede) maakondliku võrgustiku väljaehitamine arvestades elanike ja külastajate liikumisvajadusi	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Maakonna kergliiklusteede terviklik areng	RTK, VIROL	KOV, Transpordiamet	2023-2027	
1.3.5.	Terviseradade maakondliku võrgustiku väljaehitamine, nendes liikumisharrastuse tarvis taristu ehitamine (terviserajad, virgestusalad jms)	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Maakonna terviseradade võrgustiku terviklik areng	VIROL	Kultuuriministeerium, SA Eesti Terviserajad, Lääne-Virumaa Spordiliit	2023-2027	

4. Kiire internet ja andmeside

1.4.1.	Maakonna katmine kiire internetiühendusega ja andmesidevõrgu arendamise toetamine hajaasustuses	Elanikud, ettevõtted ja külalised	Kättesaadav, kiire ja stabiilne internetiühendus	MKM, erasektor	RIA, telekommunikatsiooniettevõtted, KOV	2023-2024	
--------	---	-----------------------------------	--	----------------	--	-----------	--

Strateegiline suund 2. Keskkonnasäästik majandamine ja taastuenergia tarbimise osakaalu kasv

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Avalike hoonete energiatõhusus- madalsüsiniku põhimõttel ehitamine ja renoveerimine

2. Taastuenergia osakaal energiabilansis

2.1.1.	Energiatõhususe auditite läbiviimine avalikele hoonetele, hoonete energiatõhusaks muutmine	Ettevõtted ja elanikud	Hoonete energiatõhususes selgus	VIROL	MKM, KOV	2023-2027	
2.1.2.	Elektriühenduste väljaehitamine, tuule- ja päikeseenergia kasutamiseks liitumisvõimaluste parandamine	Ettevõtted ja elanikud	Energiavõrkude arendamine	MKM, Elektrilevi, Elering	KOV, VIROL	2023-2027	
2.1.3.	Tuule- ja päikesepeakide asukohtade selgitamine, planeeringute koostamine ja parkide rajamine	Ettevõtted ja elanikud	Maakasutuse täpsustamine, planeeringute koostamine	Erasektor	KOV	2023-2027	
2.1.4.	Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamine	Ettevõtted ja elanikud	Taristu ehitamine ja rekonstrueerimine, nutikate tehnoloogiliste lahenduste kasutamine	MKM, avalik ja erasektor, Keskkonnaministerium	KOV	2023-2027	

2.1.5.	Soojamajanduse rekonstrueerimine, energiasäästu saavutamine	Ettevõtted ja elanikud	Taristu ehitamine ja rekonstrueerimine, nutikate tehnoloogiliste lahenduste kasutamine	MKM, avalik ja erasektor, Keskkonnaministeerium	KOV	2023-2027	
2.1.6.	Tuumajaama rajamise tasuvuse ja asukoha valiku analüüs	Ettevõtted ja elanikud	Tuumajaama rajamise otstarbekuse ja asukohavaliku selgitamine	MKM, erasektor	Erasektor, VIROL	2023	

HARIDUS JA NOORSOOTOÖ

Strateegiline suund 3. Õppija vajadustest lähtuv, arendav, kaasav ja mitmekülgseid eneseteostuse võimalusi toetav õpikeskkond

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Õpilaste rahulolu
2. Edasiõppijate osakaal põhikooli lõpetajatest
3. PISA testi tulemused võrreldes Eesti keskmisega
4. Haridusasutuste komplekteeritus kvalifikatsioonile vastavate õpetajatega
5. Elukestvas õppes osalejate arv

Nr	Tegevus	Sihtrühm	Väljundid	Peavastutaja	Koostööpartner	Tähtaeg	Kommentaar
----	---------	----------	-----------	--------------	----------------	---------	------------

1. Õppimisvõimalused kogu elukaare jooksul

3.1.1.	Loodus- ja tehnikateaduste huvikooli asutamine	Õpilased, haridusasutused	Loodus- ja tehnikateaduste alal õppimisvõimaluste paranemine, IT teadmistega inimeste ettevalmistamine	Rakvere Vallavalitsus, HTM	KOV, VIROL	2023-2027	
--------	--	---------------------------	--	----------------------------	------------	-----------	--

3.1.2.	Ettevõtlus- ja ringmajanduse õppekava üldharidusasutustes	Õpilased, haridusasutused	Ettevõtlus- ja ringmajanduse ppe läbinute arv ja osakaal õppijatest	Haridusasutused	KOV, HTM	2023-2027	
3.1.3.	Pärimus- ja rahvakultuuri õppekava üldharidusasutustes	Õpilased, haridusasutused	Kultuur (sh näituste, muuseumide, teatrite, kontserdite, raamatukogude külastus ja koostöö) on õppeprogrammide osa; Rahvatantsu, koori- ja rahvamuusika tunnid on õppetöö osa, mitte eraldiseisev huviringi töö.	Haridusasutused	KOV, HTM	2023-2027	
3.1.4.	Hariduse-, sotsiaal- ja tervisevaldkonna integreeritud arendamine	Elanikud, KOV	Teenuste arendamine, abivajadus tuvastatud ja kompleksne abi osutamine	VIROL, SOM, HTM	KOV, Töötukassa	2023-2027	
3.1.5.	KOV huvihariduse ja -tegevuse rahastamise ja korraldamise olemasoleva olukorra välja selgitamine ja maakondliku integreeritud mudeli väljatöötamine	Lapsed, täiskasvanud	Teenuse arendamine, disainimine ja rahastuse optimeerimine	VIROL	KOV, haridusasutused	2023-2027	
3.1.6.	Tallinna Tehnikakõrgkooli Mõdriku õppekeskuse üliõpilaselamu-õppehoone rajamine, instituudi kui teadusarenduspartneri ja elukestva õppe võimaluste pakkuja arendamine	Üliõpilased, õppejõud, turistid	Ehitusalune pind 2000 m ² , suletud netopind 2600 m ² . Funktsionaalselt on hoone jagatud kaheks - õpperuumid ja avalik tsoon.	Tallinna Tehnikakõrgkool	Riigi Kinnisvara AS, VIROL	2023-2027	

3.1.7.	Sisekaitseakadeemia Päästekolledži õppekompleksi väljaehitamine	Õppurid; koostööpartnerid, teenistuses olevad väljaõpet saavad spetsialistid;kohalikud kogukonnad, haridusasutused	Päästekoolituste läbiviimine	SIM	Väike-Maarja vald, Riigi Kinnisvara AS	2023-2027	
3.1.8.	Rakvere Ametikooli kaasamine maakondlikku haridussüsteemi/võrgustikku ja koostöö arendamine	Õppijad	Töölase ettevalmistamise muutmine pindlikuks, kutsehariduse ja üldhariduse sidustamine	VIROL, Rakvere Ametikool	KOV	2023-2027	
3.1.9.	Haridusasutuste taristu maakondliku võrgustiku kaasajastamine lähtuvalt nüüdisaegsest õpikäsitlusest.	Õpilased, õpetajad, lapsevanemad, kogukonnad	Kaasaegne õpi- ja töökeskkond motiveerib õpetajaid ja aitab kaasa õpihuvi tekkimisele	VIROL	KOV, HTM	2023-2027	

2. Õppija vajadustest lähtuv, arendav, kaasav ja mitmekülgseid eneseteostuse võimalusi toetav õpikeskkond

3.2.1.	Haridusasutuste maakondliku võrgu korrastamine ja selle viimine vastavusse rahvastikus toimivate muutustega ja nüüdisaegse õpikäsitlusega	KOV, haridusasutused, õppijad, lapsevanemad	Optimaaalne haridusasutuste võrk	VIROL	KOV, haridusasutused	2023-2027	
3.2.2.	HEV kooli arendamine ning HEV ja AEV kompetentsikeskuse loomine ja nõustamis-diagnoosi-rehabiliteerimise arendamine Näpi kooli baasil.	KOV, haridusasutused, õppijad, lapsevanemad	HEV ja AEV teenuste osutamine	VIROL, Näpi kool	KOV	2023-2027	

3.2.3.	Noorsootöö ühtsetel alustel ja maakondlikult koordineerimine, haridus- ja noorsootöö võrgustike loomine ja võimestamine	KOV, haridusasutused	Võrgustikud toimivad ja pakuvad valdkonna arengusse lisandväärtust	VIROL, haridusasutused, noortekeskused	KOV, Töötukassa	2023-2027	
3.2.4.	Andekate õpilaste arenduseks maakondliku kava koostamine ja rakendamine	KOV, haridusasutused, õppijad, lapsevanemad	Maakondlikud konkursid, laagirid	VIROL, haridusasutused	KOV	2023-2027	
3.2.5.	Karjäärinõustamise teenuste osutamine elanikkonnale	Elanikud, KOV, haridusasutused	Tööturu paindlikkus ja konkurentsivõime tööturul	Töötukassa	VIROL	2023-2027	

3. Haridus- ja noortevaldkonna personali järelkasvu tagamine

3.3.1	Haridus- ja noortevaldkonna personali kompetentside suurendamine ja järelkasvu tagamine	Haridusasutused, KOV	Koolitus- ja täiendõppe arendamine	HTM, VIROL	KOV	2023-2027	
3.3.2.	Haridustöötajate järelkasvu tagamiseks tegevusplaani väljatöötamine ja selle rakendamine maakondlikul tasandil	Haridusasutused, KOV	Plaan on koostatud ja seda rakendatakse	HTM, VIROL	KOV, haridusasutused	2023-2027	
3.3.3.	Koolide ja õpetajate ettevõtlus- ja ettevõtlikkusõppe elluviimise maakondlik koordineerimine	Haridusasutused, KOV	Tegevused valdkonnas on koordineeritud	VIROL	KOV, haridusasutused, ettevõtjad	2023-2027	

KULTUUR, SPORT JA SISUKAS VABA AJA VEETMINE

Strateegiline suund 4. Aktiivne kultuuri- ja spordielu

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Vaimne ja aineeline kultuur on väärtustatud
2. Osalejate arv ja eestvedajad on tunnustatud
3. Sündmuste kvaliteet ja kogukonna osalus

Nr	Tegevus	Sihtrühm	Väljundid	Peavastutaja	Koostööpartner	Tähtaeg	Kommentaar
----	---------	----------	-----------	--------------	----------------	---------	------------

1. Kultuuri- ja sporditaristu laiendamine

4.1.1.	Kaasaegse kontserdimaja ehitamine Rakveres (Arvo Pärdi muusikamaja)	Kontserdikorraldajad, harrastajad ja külastajad	Muusikasündmused	KUM, Rakvere Linnavalitsus		2023-2027	
4.1.2.	Kergejõustikuhalli ehitamine 200 m ringiga	Spordiharrastajad, külastajad	Spordisündmused ja treeningud	KUM, Vinni vald, Kergejõustiku Liit	VIROL, spordiliidud	2023-2027	
4.1.3.	Aluvere ralliraja arendamine noortele motosporti harrastamiseks	Spordiharrastajad, külastajad	Spordisündmused ja treeningud	KUM, HTM, Rakvere Vallavalitsus	VIROL, spordiliidud	2023-2027	
4.1.4.	Jäähalli ehitamine	Spordiharrastajad, külastajad	Spordisündmused ja treeningud	KUM, VIROL, erasektor	spordiliidud	2027+	
4.1.5.	Jalgpallihalli ehitamine	Spordiharrastajad, külastajad	Spordisündmused ja treeningud	KUM, Rakvere Linnavalitsus, Jalgpalliliit	spordiliidud	2023-2027	
4.1.6.	Tõrma-Kõrgemäe multifunktsionaalse spordi- ja vabaaja keskuse arendamine	Spordiharrastajad, külastajad	Spordisündmused ja treeningud	KUM, VIROL, erasektor	Rakvere vald, Rakvere linn, Vinni vald	2027+	
4.1.7.	Rahvamajade ja seltsimajade maakondliku võrgustiku taristu rekonstrueerimine (Haljala vald, Kadrina vald, Rakvere linn, Rakvere vald, Tapa vald, Vinni vald, Viru-Nigula vald, Väike-Maarja vald)	Ürituste korraldajad, kultuurihuvilised, harrastuskollektiivid	Kultuurisündmused, kultuuritegevus	VIROL, KULKA	KOV	2023-2027	

2 Kultuuri- ja sporditraditsioonid on hoitud ja arendatud

4.2.1.	Maakondliku kultuuri- ja spordisündmuste portaali loomine	kultuuri ja spordi korraldajad, harrastajad, külastajad	Ühtene kultuuri- ja spordisündmuste portaal, erinevate teabekanalite	VIROL	KOV, kultuuri ja spordiasutused	2023-2027	
4.2.2.	Maakondlike laulu- ja tantsupidude korraldamine. Üleriigilise laulu- ja tantsupeol osalemises kultuurikollektiivide (laulukoori, rahvatantsurühmad) võimekuse ja järelkasvu tagamine	KOV, protsessis osalevad harrastuskollektiivid	Maakondlikud laulu- ja tantsupeod; üldlaulu- ja tantsupidu. Harrastuskollektiivide jätkusuutlik tegevus	VIROL	KuM, KOV, seltsid	2023-2027	
4.2.3.	Erivajadustega inimeste kaasamine ja mitmekülgsete võimaluste loomine osalemiseks erinevate kultuuri- ja spordivaldkondade harrastamiseks	KOV, spordiliidud	Erivajadustega inimestele võimalused kultuuri- ja spordiharrastusteks	VIROL	KOV, spordiklubid, kultuuriseltsid	2023-2027	
4.2.4.	Raamatukogude rolli suurendamine elukestva õppe toetamisel, vaba aja veetmise võimaluste pakkumisel ning kogukonnakeskuseks kujunemise	Haridus-, kultuuri- ja sotsiaalasutused, elanikud	Tugev ja toimiv raamatukogudevõrk; uute võimaluste loomine annab lisaväärtuse.	Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	KOV	2023-2027	
4.2.5.	Tervisliku ja aktiivse liikumisharrastuse vajalikkuse teadvustamine ja hoiakute kujundamine	Elanikud	Tervislike eluviiside propageerimine, eeskujud pakkumine	VIROL	KOV	2023-2027	
4.2.6.	Maakondlikud võistlused ja konkursid kultuuri- ja spordivaldkonnas (tants, laulu, sõnakunst, kirjandus, näitemäng, käsitöö, pallimängud jms)	Harrastuskollektiivid, raamatukogud, haridusasutused	Parimad saavad esindada maakonda; annab kollektiivile motivatsiooni tegutsemiseks; maakond on nähtav ka väljaspool.	VIROL	KOV, MTÜd, valdkonna harrastuskollektiivid ja seltsid	2023-2027	

4.2.7.	Rakvere Teatri aktiivne koostöö maakonna kultuuriasutuste ja kogukondadega	Kultuuriasutused, kohalik kogukond	Teater on läinud kogukonnale lähemale, kasutades aktiivselt võimalusi majas (erinevate sündmuste näol va etendused) ja majast väljas (suveetendused).	Rakvere Teater	Kultuuriasutused, ettevõtjad, MTÜd	2023-2027	
4.2.8.	SA Virumaa Muuseumid külastusobjektide arendamine ja nende aktiivne turundus	Muuseumid, külastajad	Ligipääsetav, sisukas ja kvaliteetne muuseumikeskkond, traditsioonide arendamine.	SA Virumaa Muuseumid	KuM, KOV	2023-2027	

3. Kultuuri- ja sporditöö tegijad on motiveeritud ja pädevad

4.3.1.	Kultuuri- ja spordivaldkonna järjepidev rahastamine, tegevus- ja projektitoetused on põhjendatud ja rahakasutus on läbipaistev	Kultuuri- ja spordivaldkonna tegijad, KOV, MTÜ	Palgataseme ühtlustamine maakonna tasemel vastavalt haridusele ja kutsepädevusele (esmane samm, küsitluse läbiviimine hetkeolukorra kaardistamiseks).	VIROL, Kultuuri ja spordiselsid	KULKA, KuM, HTM, ERK	2023-2027	
--------	--	--	---	---------------------------------	----------------------	-----------	--

4.3.2.	Kultuuri- ja sporditöötajate võrgustiku arendamine, töötajate koolitamise koordineerimine	Kultuuri- ja spordivaldkonna töö korraldajad, harrastus- ja treeningrühmade eestvedajad, raamatukogu- ja muuseumitöötajad	Toimiv valkonnavõrgustik; maakonnaülesed koolitused ja seminarid; soositakse enesetäiendamist kutsepädevuse tõstmiseks.	Kultuuri poolelt: VIROL, Lääne-Viru Keskraamatukogu, SA Virumaa muuseumid, spordiklubid	KULKA, ERÜ, KOVd, valdkondlikud keskseltsid, KuM, HTM	2023-2027	
4.3.3.	Kultuuri- ja sporditöötajate toetamine ja järelkasvu tagamine	Kultuuri- ja sporditöö korraldajad, harrasuskollektiivide juhid	Kultuuri- ja spordivaldkond on jätkusuutlik	VIROL	VIROL, KULKA, Virumaa Teataja, ERMÜ, ERÜ, KOV, valdkondlikud keskseltsid, KuM, HTM	2023-2027	
4.3.4.	Loovuse ja loomingu väärtustamine, õppekavade koostamine ja sündmuste läbiviimine	Noored, kunstide valdkonna professionaalid ja harrastajad	Stipendiumid, konkurssid, tunnustusüritused, ühistegevused	VIROL	Valdkondlikud ühendused, KuM, Kulka, KOV	2023-2027	

KESKKONNAKAITSE

Strateegiline suund 5. Loodus on hoitud ja ressursid säästlikult kasutatud

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Maavarade ja veeressurside kasutamise põhimõtted on kokku lepitud
2. CO2 emissioon
3. Taaskasutuse osakaal

Nr	Tegevus	Sihtrühm	Väljundid	Peavastutaja	Koostööpartner	Tähtaeg	Kommentaar
----	---------	----------	-----------	--------------	----------------	---------	------------

1. Loodusressursside säästik kasutamine

5.1.1.	Maakonnas asuvate maavarade kasutamise põhialustes ja häiringutest põhjustatud taluvuse kompensatsioonimeetmetes kokkuleppimine	Keskvalitsus, ettevõtjad, KOV	Maavarade kasutamine keskkonna jätkusuutlikul viisil	VIROL	KOV, ettevõtjad, kogukonnad	2023-2027	
5.1.2.	Elanikkonna teadlikkuse tõstmine keskkonnanahoiu ja looduse mitmekesisuse väärtusest, ettevõtete keskkonnasertifikaatide taotlemise tugimine	Elanikud, ettevõtted	Vastutustundlik käitumine ja ressursside taaskasutamine	VIROL, ettevõtjad	KOV, erasektor, mittetulundus-sektor	2023-2027	
5.1.3.	Põhjavee kaitstuse olukorra selgitamine ja vajadusel meetmete tagamine	Elanikud, ettevõtted	Põhjavee kaitstuse ja kvaliteedi tagamine	VIROL	KOV, ettevõtjad, Keskkonnaamet, KM	2023-2027	
5.1.4.	Jäätmete sorteeritud kogumiseks mehitamata jäätmejaamade ehitamine	Elanikud, ettevõtted	Jäätmete kasutuse parendamine	VIROL	KOV, ettevõtjad	2023-2027	
5.1.5.	Maakonna ringmajanduse programmi väljatöötamine ja käivitamine	Elanikud, ettevõtted	Ressursikasutuse optimeerimine, taaskasutamine	VIROL, ettevõtjad	KeM, KOV, ettevõtjad	2023-2027	
5.1.6.	Hoonete energiasäästule suunatud tegevuste tugimine	Elanikud, ettevõtted, KOV	Energiamärgiste taotlemine, keskkonna jalajälje vähendamine	VIROL	KOV, korteriühistud, ettevõtjad, majaomanikud	2023-2027	

2. Kliimamuutustega toimetulek

5.2.1.	Keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste propageerimine ja energiasäästlike lahenduste kasutuselevõtu toetamine	Elanikud, ettevõtted, KOV	Inimeste oskus säästa keskkonda ja kaitsta oma tervist on vähendanud kliimamuutuste	VIROL	KOV, huvirühmad	2023-2027	
--------	--	---------------------------	---	-------	-----------------	-----------	--

5.2.2.	Maakondliku kliimakava elluviimine ja kliimakogu loomine	Elanikud, ettevõtted, KOV	Kogukondade aktiivne panustamine kliimamuutusega seotud riskide maandamiseks ja seeläbi toetada kliimaambitsioonide täitmist	VIROL	KOV, huvirühmad	2023-2027	
--------	--	---------------------------	--	-------	-----------------	-----------	--

ELANIKE HEAOLU (rahvatervis, sotsiaalkaitse, siseturvalisus ja elanikkonnakaitse)

Strateegiline suund 6. Elanike tervist väärtustav ja tervist toetavaid valikuid pakkuv elukeskkond

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Tervena elatud aastad, näitaja vahe vähenemine Eesti keskmisega
2. Maakondliku tervise- ja heoluprofiili tegevuskavas seatud eesmärkide täitmine
3. Valminud on maakondlik ennetusvaldkonna strateegia ning rakenduskava ja selle tulemusel on vähenenud laste, noorte ja täiskasvanud elanike riskikäitumine (uimastite tarbimine, suitsiidid jne on vähenenud).
4. Valminud on maakondlik integreeritud tugiteenuste mudel ja õpilaste koolist väljalangevust ennetatakse ning koolist väljalangevuse % on vähenenud ning "NEET" noorte arv on langenud.
5. Elanike rahulolu elukeskkonnaga ning teenuste kättesaadavusega on tõusnud.

Nr	Tegevus	Sihtrühm	Väljundid	Peavastutaja	Koostööpartner	Tähtaeg	Kommentaar
----	---------	----------	-----------	--------------	----------------	---------	------------

1. Abivajadus on tagatud ja riskikäitumine vähenenud

6.1.1.	Maakondlikust tervise- ja heoluprofiilist tulenevate arenguprioriteetide elluviimine ning tegevuste jätkusuutlikkuse tagamine	Elanikud	Tervist toetav, haigusi ja riskikäitumist ennetav ohutu elukeskkond (nii füüsiline kui ka sotsiaalne), kus tagatakse elanike ohutus ja heaolu kogu elukaare vältel läbi tervisedenduse ning	VIROL	KOV, tervisenõukogu, maakondlik turvalisuse nõukogu, maakondlik, sotsiaalkaitse komisjon, koostööpartnerid ja võrgustikud	2023-2027	
--------	---	----------	---	-------	---	-----------	--

6.1.2.	Maakondliku valdkonnaülese ennetustöö strateegia koostamine ja selle rakendamine	KOV, elanikud	Tervist toetav, haigusi ja riskikäitumist ennetav ohutu elukeskkond (nii füüsiline kui ka sotsiaalne), kus tagatakse elanike ohutus ja heaolu kogu elukaare vältel läbi tervisedenduse ning ennetustegevuste	VIROL	KOV, maakondlik turvalisuse nõukogu, maakondlik tervisenõukogu, sotsiaalkaitse komisjon, koostööpartnerid ja võrgustikud KOVID	2023-2027	
6.1.3.	Maakondliku integreeritud tugiteenuste mudeli väljatöötamine koolist väljalangevuse ennetamiseks ("Varajane märkamine ja sekkumine") ja väljatöötatud mudeli jätkusuutlik rakendamine	KOV haridusasutuste spetsialistid (lasteaia ning koolide õpetajad, noorsootöötajad)	Koolist väljalangevus on vähenenud, noorte riskikäitumine teadvustatud	VIROL	KOV, maakondlik turvalisuse nõukogu, maakondlik tervisenõukogu, sotsiaalkaitse komisjon, koostööpartnerid ja võrgustikud	2023-2027	
6.1.4.	Laste turvakoduteenuse maakondlik koordineerimine ja/või kriisiperede maakondliku süsteemi väljaarendamine	Turvakoduteenust/ kriisipereteenust ajutiselt vajavad lapsed ja pered	Tagatud on turvakoduteenust/kriisi pereteenust ajutiselt vajavate laste ja perede heaolu ja turvalisus	VIROL	KOV, asutused	2023-2027	
6.1.5.	Vabatahtlike rakendamine hoolekandesüsteemis eakate ja puuetega inimeste kaasamiseks ühiskonda	Maakonna eakad ning puuetega elanikud; MTÜ-d ja kolmanda sektori koostööpartnerid	Sidususe suurendamine ühiskonnas	VIROL	KOV; sotsiaalkaitse komisjon	2023-2027	

6.1.6.	Ennetustöö ja sotsiaalkaitse süsteemsus ja koordineeritud lähenemise elluviimine	Elanikud, kohalikud kogukonnad, haridusasutused	Tervist toetav, haigusi ja riskikäitumist ennetav ohutu elukeskkond (nii füüsiline kui ka sotsiaalne), kus tagatakse elanike ohutus ja heaolu kogu elukaare vältel läbi ennetustegevuste	VIROL	KOV, asutused	2023-2027	
6.1.7.	Toetatud elamispindade/teenusmajade loomine erivajadustega inimestele, eakatele	Erivajadustega inimesed ja nende lähedased, eakad	Riskirühmade vajaduste kindlustamine, toimetuleku toetamine	KOV	Erasektor	2023-2027	

2. Kriisideks valmisolek ja elutähtsate teenuste tagamine

6.2.1.	Elanike riskikäitumise vähendamine ja valmisolek hädaolukordades iseseisvalt hakkama saamiseks ja üksteise aitamiseks	Elanikud, ettevõtted	Ohutu füüsiline ja sotsiaalne keskkond, siseturvalisuse valdkonna tegevused on süsteemselt planeeritud ning kirjeldatud KOV arengu- ja tegevuskavades ning toimub regulaarne valdkonna seire ja arendamine	VIROL	Maakondlik turvalisuse nõukogu, maakondlik tervisenõukogu, sotsiaalkaitse komisjon, koostööpartnerid ja võrgustikud, KOV	2023-2027	
--------	---	----------------------	--	-------	--	-----------	--

6.2.2.	Elutähtsate teenuste olemasolu tagamine kriisiolukordades, elanike riskikäitumise vähendamine ja valmisolek hädaolukordades iseseisvalt hakkama saamiseks ja üksteise aitamiseks	KOV	Elutähtsate teenuste osutajatel ja KOV-del ja on valmisolek ja teadlikkus kriisidega toimetulekuks	VIROL	Päästeamet, maakondlik turvalisuse nõukogu, KOV	2023-2027	
6.2.3.	Elanikkonnakaitse maakondlike kriisiõppuste regulaarne läbiviimine; koolitused kriisidega toimetulemiseks. Elupäästva esmaabi õpetus/koolitused.	Elanikud, kohalikud kogukonnad, haridusasutused	Kogukondadel on valmisolek ja teadlikkus kriisidega toimetulekuks	VIROL	Päästeamet, maakondlik turvalisuse nõukogu, VIROL, KOV, Eesti Punase Risti Lääne-	2023-2027	
6.2.4.	Rakvere Haigla toimepidevuse tagamise tugevdamine ja eriarstiabi kaasajastamine	Elanikud, kes kasutavad või vajavad RH teenuseid	Teenuste tagamine kriisiolukordades	Rakvere Haigla	VIROL, KOV	2023-2027	
6.2.5.	Varjumisobjektide väljaehitamine, tähistamine ja teavitamine	KOV, ettevõtjad	Julgeolekuriskide maandamine	Siseministeerium, Päästeamet	VIROL	2023-2027	
6.2.6.	Häiresignaali võrgustiku väljaarendamine	KOV, ettevõtjad	Julgeolekuriskide maandamine	Siseministeerium, Päästeamet	VIROL	2023-2027	
6.2.7.	Avalike ülesannete täitmiseks kasutatavate äriprotsesside ja infosüsteemide kaitse koordineerimine	KOV, ettevõtted	Äriprotsessidega seotud infoturberiskide maandamine (E-ITS)	VIROL	KOV, ettevõtjad	2023-2027	

ETTEVÕTLUS

Strateegiline suund 7. Konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond ja tasuvad töökohad

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Lisandunud uute ettevõtete ja töökohtade arv
2. Ööbimisega külastajate arv
3. SKT elaniku kohta

Nr	Tegevus	Sihtrühm	Väljundid	Peavastutaja	Koostööpartner	Tähtaeg	Kommentaar
1. Ettevõtlikkus ja ettevõtlusega seotud teadmised ja oskused							
7.1.1.	Maakondliku ettevõtlusstrateegia koostamine	Ettevõtjad, KOV	Strateegia koostamine, tegevuskava väljatöötamine ja rakendamine	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	
7.1.2.	Ettevõtlusaktiivsuse suurendamine, algavate ja tegutsevate ettevõtete nõustamine, tugi- ja inkubatsiooniteenuste osutamine	Ettevõtjad	Ettevõtlusaktiivsuse kasv, uute töökohtade loomine	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	
7.1.3.	Ringmajanduse inkubatsioonikeskuse moodustamise huvide ja tasuvuse analüüsi läbiviimine	Ettevõtjad	Uuringu läbiviimine, tulemuste analüüs ja selle tulemustest sõltuv rakendus	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	
7.1.4.	Ettevõtluse koostöö(kaugtöö)keskuste loomise huvide ja tasuvuse analüüsi läbiviimine	Ettevõtjad	Uuringu läbiviimine, tulemuste analüüs ja selle tulemustest sõltuv rakendus	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	
7.1.5.	Virumaa DMO (turismi sihtkoha organisatsioon) asutamine ja tegevuste elluviimine	Ettevõtjad	Teenuste ja toodete turundus	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	

7.1.6.	Iduettevõtete inkubatsiooniprogramm alustavatele ettevõtjatele	Õpilased ja üliõpilased; L-Viru alustavad ettevõtjad; Ümberõppevõimalustele avatud inimesed; Startup huvilised; Tegutsevad ettevõtjad, kes otsivad efektiivsemat ärimudelit.	Ettevõtlikkuse kohta teadlikkuse kasv; - Investeerimiskeskonna parandamine, kuna investoritel puudub keskne värav piirkonna parimate investeeritavate ettevõteten; - Inkubatsiooniprogramm muuta, tuues kokku piirkonna alustavad ettevõtjad ja investor-kogukonna. - Inkubatsiooniprogramm tekitab paremat sünergiat ka teiste piirkonna algatustega.	VIROL	TTK Teenusmajanduse Instituut, ettevõtjad, KOV	2023-2027	
7.1.7.	Tööstuse kasvuvaldkonnades nutika spetsialiseerumise ja klasterdumise toetamine	Ettevõtjad	Nutika spetsialiseerumise kontseptsioonii rakendamine	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	
7.1.8.	Ringmajanduse põhimõtete ja ökoloogilise jalajälje vähendamise ärimudelite arendamine	Ettevõtjad	Uute ärimudelite väljatöötamine ja rakendamine	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	

7.1.19.	Lääne-Viru ettevõtlusolukorra ja investeerimisvõimaluste tutvustamine	Ettevõtjad, KOV	Investeeringute võimaluste tutvustamine, selleks materjalide koostamine	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	
7.1.10.	Ettevõtjate kogemusvisiitidel ja messidel osalemine	Ettevõtjad	Õppiva organisatsiooni arendamine	VIROL	Ettevõtjad, KOV	2023-2027	

2. Ettevõtlustaristu rajamine ja klastrite loomine

7.2.1.	Tööstusalade väljaarendamine ja nende ühis	Ettevõtjad, KOV	Ettevõtetele arenguvõimaluste pakkumine	VIROL, ettevõtjad	KOV	2023-2027	
7.2.2.	Metalli- ja puidusektori ning põllumajanduse koostööklastrite asutamine	Ettevõtjad	Klastril põhinevate eeliste kasutamine ettevõtete eduks	VIROL, ettevõtjad	KOV	2023-2027	

3. Ettevõtjate ühenduste toetamine ja ettevõtjate tunnustamine

7.3.1.	Ettevõtjate maakondliku iga-aastase tunnustusürituse läbiviimine	Ettevõtjad	Edukate ettevõtete tunnustamine	VIROL, ettevõtjad	KOV	2023-2027	
7.3.2.	Ettevõtlusühenduste tugimine, kogemuste klubi käivitamine	Ettevõtjad	Ettevõtjate kooskäimise motiveerimine, ettevõtlusega seotud kitsaskohtade ja võimaluste kogemustest arutelud	VIROL, ettevõtjad	KOV	2023-2027	
7.3.3.	Lääne-Virumaa toodete tunnusmärgi kasutusele võtmine	Ettevõtjad	Geograafilise asukohamärgise väljatöötamine ja selle kasutusse võtmine	VIROL, ettevõtjad	KOV	2023-2027	

4. Kvalifitseeritud tööjõu nappuse vähendamine

7.4.1.	Noortele stipendiumite eraldamine, nende Lääne-Virumaale tööle ja elama tagasituleku soodustamine, ettevõtetega sidestamine	Noored	Tagasirände toetamine maakonda	VIROL, ettevõtjad	KOV	2023-2027	
7.4.2.	Munitsipaalelamispindade rajamine koostöös erasektoriga	Elanikud	Uute elanike rände toetamine maakonda	VIROL, ettevõtjad	KOV	2023-2027	

KOOSTÖÖ, IDENTITEET, MAINEKUJUNDUS

Strateegiline suund 8. Maakondliku identiteedi kasv ja elanike sidusus

Tulemus/ mõjuindikaatorid

1. Koostööprojektide arv

2. Lääne-Viru identiteedi kandjate arv

3. Turundusprojektide läbiviimiste arv ja nende tulemused

Nr	Tegevus	Sihtrühm	Väljundid	Peavastutaja	Koostööpartner	Tähtaeg	Kommentaar
----	---------	----------	-----------	--------------	----------------	---------	------------

1. Maakondlik koostöö on sihipärane ja koordineeritud

8.1.1.	Avalike teenuste (sh e-teenuste) koordineeritud arendamine (sealhulgas VIROLi struktuuri kohandamine arendatavate valdkondade koordineerimiseks), teenuskeskuste võrgustiku optimeerimine ja teenuste ühine/koordineeritud pakkumine	Elanikud	Vajalike uuringute läbiviimine ja saadud lahenduste kasutuselevõtmine kohalike omavalitsuste koostöös	VIROL	KOV, ettevõtjad	2023-2027	
8.1.2.	Maakondliku identiteedi ja ühiste väärtuste hoidmine ja arendamine	Elanikud	Maakonna identiteedisündmuste läbiviimine	VIROL	KOV, organisatsioonid, elanikud	2023-2027	
8.1.3.	Kohalike omavalitsuste ametnike koordineeritud koolitamine	Avalikus sektoris töötajad	Avaliku sektori töötajate arendamine, nende pädevuste kasvatamine	VIROL	KOV, hallatavad asutused	2023-2027	

Perspektiivsed maakondlikud integreeritud ühisprojektid

Projekt	Vastutaja	Aeg	Projekti eeldatav maht (EUR)	Allikas
Maakondliku integreeritud tugiteenuste mudeli väljatöötamine ja elluviimine laste koolist väljalangevuse ennetamiseks	VIROL	2022-2024	281 160	EMP/Norra
Lääne-Viru maakonna kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakava elluviimine.	VIROL	2023-2027	täpsustamisel	KIK meetmed
Tervise- ja puhkealade/radade maakondliku võrgustiku väljaarendamine	VIROL	2023-2027	täpsustamisel	MATA
Maakonnaülese integreeritud haridusvõrgustiku käivitamine ja väljaarendamine	VIROL	2023-2026	Kuni 3 milj + omafinantseering	PEEK
Maakonna mainekujunduse ja kohaturunduse strateegia väljatöötamine	VIROL	2023	täpsustamisel	KRAV
Kogukonnakeskuste väljaarendamine	VIROL	2023-2027	täpsustamisel	MATA
Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamine	KOV-id	2023-2026	täpsustamisel	AVT
Alternatiivsete energialahenduste rajamine	VIROL	2023 - 2027	täpsustamisel	MATA
Rakvere haigla toime-pidevuse tagamise tugevdamine ja eriarstiabi kaasajastamine	VIROL	2023-2027	täpsustamisel	MATA
Virumaa DMO (turismi sihtkoha organisatsioon) asutamine ja turismi	VIROL	2023-2026	täpsustamisel	

toetavate tegevuste elluviimine					
Avalike teenuste (teenusvõrgustiku) arendamine või multifunktsionaalsete teenuskeskuste võrgustiku väljaarendamine	KOV-id	2023-2026	täpsustamisel	AVT	
Kasutatud lühendite seletusi					
AEV	arengulised erivajadused				
AVT	Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused (rahastusmeede)				
ERK	Eesti Rahvakultuuri Keskus				
ERMÜ	Eesti Rahvamajade Ühing				
ERÜ	Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing				
HEV	hariduslikud erivajadused				
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium				
KOV	kohalik omavalitsus				
KRAV	Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus (rahastusmeede)				
KuM	Kultuuriministeerium				
KULKA	Eesti Kultuurkapital				
MATA	Maakonna arengustrateegia elluviimise toetus (rahastusmeede)				
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium				
MTÜ	mittetulundusühing				
PEEK	Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus ja elukeskkond (rahastusmeede)				
RIA	Riigi Infosüsteemi Amet				
RTK	Riigi Tugiteenuste Keskus				
SIM	Siseministeerium				
SOM	Sotsiaalministeerium				
VIROL	MTÜ Lääne-Viru Omavalitsuste Liit				